Ügyszám: 322/P/2007-3.

[…] részére

Tisztelt […]!

Hivatalomhoz érkezett beadványára, melyben a magánszemély menetlevél vezetési kötelezettségével kapcsolatban kéri állásfoglalásom, az alábbiakban válaszolok.

Sajnos, az Ön problémája a hivatalom számára nem ismeretlen. A magánszemély kisteherautó tulajdonos, menetlevél vezetési kötelezettsége tárgyában érkezett már hivatalomhoz állampolgári panasz, melynek kapcsán részletes vizsgálatot folytattam. A beadványozó problémája ugyanaz volt, mint amelyet Ön is kifogásolandónak tart.

Az említett ügy kapcsán az alábbi állásfoglalást tettem:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (továbbiakban: Avtv.) 3. § (4) bekezdése alapján személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy törvény azt elrendeli. Az Avtv. 5. § (1) bekezdése alapján személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie e célnak.

A közúti közlekedési szolgáltatásokról és a közúti járművek üzemben tartásáról szóló 89/1998. (XII. 20.) MT rendelet (a továbbiakban: R.) 23. § (4) bekezdése alapján köteles menetlevelet vezetni az a személy is, aki e rendelet 23. §-ában meghatározott járművel rendelkezik, függetlenül attól, hogy közúti forgalomban nem közúti közlekedési szolgáltatást végez. A rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a menetlevél hivatalos formáját, mely számos személyes adat nyilvántartását írja elő.

Álláspontom szerint nincs olyan cél, amely megvalósulása érdekében szükséges lenne magánszemélyek esetében az ilyen irányú adatkérés, továbbá nincs olyan törvényi felhatalmazás, amely lehetőséget adna az adatkezelésre.

Mindezeket figyelembe véve megkerestem az Országos Rendőr–főkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedési Főosztályának vezetőjét, hogy tájékoztasson az ügyben képviselt álláspontjáról.

[…] r. ezredes úr válaszlevelében leírta, hogy a kifogásolt rendelkezésnek valószínűleg gazdasági jellegű okai vannak, így fenntartásának szükségességéről a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium tud nyilatkozni. Tájékoztatott továbbá arról is, hogy mivel a közúti forgalomban nem közúti közlekedési szolgáltatást végző tehergépkocsi, vontató, mezőgazdasági vontató és ezekből álló járműszerelvény, valamint autóbusz esetén a menetlevél vezetési kötelezettség közlekedésrendészeti illetve közlekedésbiztonsági okokkal nem indokolható, ezért az Országos Rendőr–főkapitányság javaslatot tesz az illetékes minisztérium felé az előírás megváltoztatására.

Az Országos Rendőr–főkapitányság illetékes főosztályát a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Jogi Főosztálya arról tájékoztatta, hogy az R. menetlevél vezetési kötelezettségre vonatkozó előírásainak módosítását sem jogi, sem szakmai szempontból nem tartja indokoltnak.

A főosztály álláspontja szerint az adatkezelésre a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 46/A. § c) pontja ad lehetőséget, amely szerint a közlekedési hatóság jogosult a közúti áru- és személyszállítás végzésével összefüggésben a vállalkozás ügyvezetését, szakmai irányítását ellátó személy és közreműködő járművezető személyes egészségi állapotra, kóros szenvedélyre, büntetett előéletre vonatkozó különleges adatait kezelni, továbbá a vizsgaeredményeket, alkalmassági minősítéseket, képesítéseket – ezek hitelességének

utólagos igazolása céljából – nyilvántartani. A főosztály azért is tartja szükségesnek a jelenlegi jogszabályi előírások megtartását, mivel az megfelelő biztonságot nyújt a szabályosan működő árufuvarozó és személyszállító vállalkozások részére azzal, hogy lehetővé teszi az engedély nélkül fuvarozást végzők felderítését és szankcionálását.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Jogi Főosztályának fent idézett álláspontjával sem az Országos Rendőr – Főkapitányság illetékes főosztályvezetője, sem jómagam nem értek egyet, ezért egy újabb levélben kértem a Gazdasági és Közlekedési minisztert, hogy kezdeményezze a vitatott jogszabály adatvédelmi szempontból aggályos szabályozásának módosítását.

Megkeresésemre a gazdasági és közlekedési miniszter az alábbiakról tájékoztatott:

A közúti közlekedésben résztvevők két kategóriába sorolhatóak az általuk végzett tevékenység jellegéből következően.

Az egyik kategóriába azok tartoznak, akik az R. 1. §-ának (2) bekezdésében meghatározott közúti közlekedési szolgáltatásokat végzik. A rendelet alkalmazásában ezek: járművel díj ellenében végzett személyszállítás, árufuvarozás és autómentés.

A másik kategóriába tartozik mindenki más és őket az R. 1. §-ának (3) bekezdése szerinti saját számlás tevékenységet végzőnek kell tekinteni. Ide tartozik a külön jogszabályban meghatározott saját számlás személyszállítás és saját számlás áruszállítás.

A közúti közlekedési szolgáltatásokat végzőknek különböző jogszabályok által előírt, az EU előírásaival összhangban lévő feltételeket kell teljesíteniük és ehhez kapcsolódó engedélyt kell megszerezniük ahhoz, hogy ezt a tevékenységet végezhessék, míg a saját számlás tevékenységet végzők erre nem kötelezettek. Ebből erednek azok a körülmények, amelyek a menetlevél vezetési kötelezettséget a saját számlás tevékenységet végzőknél is megalapozzák.

Sajnálatos módon, a csak saját számlás tevékenységet végzők egy része felfedezte, hogy számára jelentős és jogosulatlan piaci előnyt jelenthet, ha engedély nélkül közúti közlekedési szolgáltatást végeznek. Ők azért jutnak jogosulatlan piaci előnyhöz, mert úgy végzik jogtalan tevékenységüket, hogy az arra jogosító engedélyt nem váltják ki, ezáltal nem teljesítik az előírt feltételeket sem, amely számukra jelentős költségmegtakarítást eredményez. Ennek eredményeként alacsonyabb díjak mentén tudják jogtalan tevékenységüket végezni, ezáltal a feljogosított vállalkozások elől a megélhetésüket biztosító fuvarfeladatokat elviszik.

Ez ellen a helyzetüket jelentősen nehezítő körülmény ellen a fuvarozók érdekképviseleti szervezetei már több esetben felléptek és folyamatosan kérik az ilyen „fekete” fuvarozók szigorú szankcionálását. Ahhoz, hogy az ilyen „fekete” fuvarozók kiszűrhetőek legyenek, olyan rendszert kellett kialakítani, amely ellenőrzésüket lehetővé teszi. A rendszer egyik eleme a menetlevél vezetési kötelezettség előírása, amelyet az R. 23. §-ának (5) bekezdésében meghatározott adattartalmú okmány vezetésével lehet teljesíteni.

Az okmány személyes adattartalma a gépkocsivezetőnél fellelhető és az ellenőrzés során az ellenőrző hatóság által más okmányokból (gépjárművezetői engedély, a gépjármű forgalmi engedélye) is megállapítható adatokból áll, amely mindössze a gépkocsivezető neve és a jármű üzembentartójának a neve, címe.

Az adatok kezelése a részletezett kötelezettség teljesítésének ellenőrzése miatt történik, amelynek során a menetlevél mással nem pótolható eszközt jelent az ellenőrző hatóságok számára. A menetlevélen feltüntetni rendelt adatokból ugyanis az ellenőrző hatóság számára – a többi okmánnyal való összevetés útján – egyértelműen megállapítható egyrészt az, hogy a járművel engedély nélkül végeznek-e közúti közlekedési szolgáltatást, másrészt a járművön lévő áru eredete is tisztázható, amely már sok esetben bűncselekmények leleplezését segítette elő.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium tájékoztatott továbbá arról, hogy osztja véleményemet a tekintetben, hogy azoknak a járműüzemeltetőknek a számára, akik tehergépkocsit csak magáncélból tartanak üzemben, a menetlevél vezetési kötelezettség terhes lehet, de a szakma széles támogatásával képviselt nézetük szerint ezt a kötelezettséget a közérdek, vagyis a közlekedési szolgáltatások szabályos végzéséhez fűződő érdek megalapozza.

Ugyanakkor ígéretet kaptunk a Minisztérium részéről, hogy a megkeresésemben foglalt érveket figyelembe véve vizsgálódást folytat annak jogszabályi megoldása érdekében, hogy a közúti árufuvarozási tevékenység szabályozott végzéséhez kapcsolódó jogos érdek érvényesülésének biztosítása mellett is kiküszöbölhető és továbbra is hatékonyan ellenőrizhető legyen a tehergépkocsik jogszerű használata.

Tájékoztatom továbbá arról, hogy Önnek, mint magyar állampolgárnak lehetősége van arra, hogy az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapján (http://www.irm.hu) található paragrafus-pellengér nevű szolgáltatást igénybe vegye, melynek lényege, hogy a teljes, illetve előkészítés alatt álló jogszabályok, illetve azok bizonyos részeire vonatkozóan az állampolgárok elmondhatják javaslatukat, véleményüket.

Személyes adatok védelmével és közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatban a jövőben is forduljon hozzám bizalommal.

Budapest, 2007. március 5.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila